କୁମାର-ନୀତିଶତକ

କୁମାର ନୀତିଶତକ

ଲେଖିକା—ରାଜମଣି ମିଶ୍ର

(ସଂପାଦିକା—ଧରାକୋଟ ନାରାୟଣପୁର
ପ୍ରଗତି ମହିଳା ସମିତି)

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ—୧୯୬୪

ପ୍ରକାଶକ
ପ୍ରସାଦ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ
ବ୍ରହ୍ମପୁର (ଗଞ୍ଜାମ)

ମୂଲ୍ୟ—ଟ ୦-୩୭ ପଇସା ମାତ୍ର

ଉତ୍ସର୍ଗ

—○—

ମାଇଁ !

ମୁଁ ମୋର ବୋଉକୁ ଯେତେ ଭକ୍ତି କରେ ତାଠାରୁ ବେଶୀ ଭକ୍ତି କରେ ତୁମକୁ । ତୁମର ଦୟା, ବ୍ୟବହାର ଓ ସ୍ନେହ ଏ ଜୀବନରେ ଭୁଲି ପାରିବି ନାହିଁ । ତୁମେ ବୋହୂ ପାଇଁ ଖୋଜିଲେ ଗଲ; ମୁଁ ଗାଁ ଛାଡ଼ି କୁଣ୍ଡିଆରେ ଲାଗି ରହିଲି ଦୀର୍ଘ ଦୁଇମାସ କେବଳ ତୁମର ଦେହ ଭଲଥିବା ଖବର ପାଇବି ବୋଲି ।

ମାଇଁ, ତୁମର ଆଶୀର୍ବାଦ ଓ ତୁମର ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ହିଁ ମୋର କାମ୍ୟ । ଆଜ ମୋର ଆନ୍ତରିକ ଭକ୍ତିର ନିଦର୍ଶନ ସ୍ୱରୂପ **କୁମାର-ନୀତିଶତକ** ତୁମର ଚରଣରେ ଅର୍ପଣ କରୁଛି ।

ତୁମର
ଅଭାଗିନୀ ଝିଅ
ରାଜ

କୁମାର ନୀତିଶତକ

୦

ଅବୁଝ କୁମାର, ଶଙ୍କର ପଦ୍ମାକ୍ଷ ଈଶ୍ୱର
ସୁମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନେ ଯାଚି ଦେଇଥାନ୍ତି ବର ।
ସନ୍ତାନ ! ପବିତ୍ର ଭାବେ ନମି ସେ ପଦ୍ମରେ
କୀର୍ତ୍ତିଶାଳୀ ହୁଅ ଭବେ ସୁଗୁଣ ସଂଗରେ ।୧।

କହନ୍ତି ମୋ ମାତା ବାବୁ ପାଳିଲେ ଆଦରେ,
ଭଲରେ ହୋଇବୁ ଗଣା ଜାଣିଥା ଲୋକରେ ।
ଲଭିବୁ ଆରୋଗ୍ୟ, ଯଶ, ଧନ, ମାନ, ଜ୍ଞାନ
ମନେରଖ, ବିଦ୍ୟାପଦେ ସଦା ଦେବୁ ଧ୍ୟାନ ।୨।

ଜନ୍ମଦେଲେ ମାତା, ପିତା ପାଳିଲେ ଆଦରେ
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦେବତା ସମ ମଣ ଏ ଦୁଇରେ ।
ସନ୍ତାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଗୁରୁତର
ପାଳିବୁ ତା ପବିତ୍ରରେ ! ଚିତ୍ତେ ଦୃଢ଼ ଧର ।୩।

ପ୍ରଣମିଲେ ମାତା ପିତା ଚରଣେ ଆଦରେ,
ଆଶୀଷେ ତାଙ୍କର ବଡ଼ ହୁଅନ୍ତି ଲୋକରେ ।
ଜନନୀ ଜନକ ସେବା କରେ ଯେ କୁମର,
ବଡ ହେଲେ ଦେଶେ ତାର ବଢ଼ଇ ଆଦର ।୪।

ଅନ୍ତେ ବାବୁ ଜନକ ସ୍ୱର୍ଗ, ଧର୍ମ ତପ,
ସୁପୁତ୍ର ସେ ପିତୃ ତୁଷ୍ଟେ ତୋଷ ସଂକଳ୍ପ ।
ନାହାନ୍ତି ତେ ପିତା ବୋଲି ସେ ଭକ୍ତି ନଧର
ମାତ୍ର ସେ ସ୍ମୃତି ତା ହୃଦେ ହୋଇଛିର ଅମର ।୫।

ପିତାଙ୍କ ହୃଦ ସଂତୋଷ ମଙ୍ଗଳର ଘର,
ପିତୃ ବାକ୍ୟ ନ ଲଂଘେ ଯେ ଉତ୍ତମ କୁମର ।
ଯଦି ପିତା କରେ ପୁତ୍ର ଅଶୁଭ କାମନା,
ଜାଣିରଖ ବାବୁ ! ତାହା ବଧି ବିଡ଼ମ୍ବଣା ।୬।

ଦୁଷ୍ଟ ବୋଲି ଲୋକେ ଖ୍ୟାତି ହୋଇଲେ କୁମର,
ଅପମାନ ଶୁଣିଥାନ୍ତି ଜନନୀ ପିଅର ।
ଯେଉଁ ପୁଅ ଯୋଗେ ଘର ନିନ୍ଦା ଉପୁଜଇ,
ଜାଣିଥା ଯତନେ ! ତାରେ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।୭।

ନଚିକେତା କଥା ଏବେ ଘୋଷୁଛି ସୁବାଣୀ
ପିତା ବାକ୍ୟ ଅକାତରେ ଦେଇଥିଲା ପ୍ରାଣ ।
ଡରିଗଲା ଯମ ତାର ପିତୃଭକ୍ତି ଦେଖି,
ଫେରସ୍ତ ଦେଲା ତା ଜୀବ ନ ପାରିଲା ରଖି ।୮।

କୋଟିଏ ନକ୍ଷତ୍ରେ ନାଶ ନହୁଏ ଅନ୍ଧାର,
ନାଶଯାଏ ତମ ଉଦେ ହେଲେ କଳାକର ।

ସାହସ, ଉତ୍ସାହ ସ୍ଥିରତ କିବା ପ୍ରୟୋଜନ,
ବୀର ପୁତ୍ର ଜନମର ଜୀବ ଅଟେ ଧନ୍ୟ ।୯।

ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ, ମହେଶ୍ୱର ସାଙ୍ଗ ଗୁରୁ ସମ,
ସତ୍ୟ ! ଏ ଅଟେ ବେଦ ବିହିତ ବଚନ ।
ଗୁରୁ ଭକ୍ତି ଫଳେ ତୁମେ ବିଜ୍ଞ ହୁଅ ଭଲେ,
ତାତ ଉଠୁ ତେଣ ଜନନୀ ହୃଦୟ ଗୌରବେ ।୧୦।

ସୁଶିକ୍ଷିତ ଉଦ୍ଧାଳକ ଗୁରୁ ସେବା ଫଳେ,
ସେ କାଳ ଋଷିଙ୍କୁ ବଳିଥିଲେ ବିଦ୍ୟାବଳେ ।
ଗୁରୁକୃପା ଫଳେ ବାବୁ ବିଦ୍ୟା ଲଭେ ନର,
ଏ କଥାରେ ତିଳେ ମନେ ସଂଶୟ ନ ଧର ।୧୧।

ପଢ଼ାବେଳେ ଛାତ୍ରଙ୍କର ବିଦ୍ୟାଳୟ ଘର
ମଣିବୁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ବାବୁ ଯେସନେ ପିଅର ।
ଯା କହିବେ ତା କରିବୁ ନ କରିବୁ ଆନ,
ତା ଫଳେ ଲଭିବୁ ବାବୁ ଜୀବନେ ସମ୍ମାନ ।୧୨।

ନିଜର ଅପମାନକୁ ମୃତ୍ୟୁବୋଲି କହି,
ଯେ ହିତ କହିବ ବାବୁ ଗୁରୁ ଅଟେ ସେହି ।
ଗୁରୁ ଉପଦେଶ ସହ ବେଦର ଶାସନା,
ପାଳିଲେ ନାଶନ ହୁଏ ମରଣ ଯାତନା ।୧୩।

ଯାହାଙ୍କ ସର୍ଜନା ଏହି ବିଶ୍ୱ, ଚରାଚର,
ଅଟଇ ଯାହାଙ୍କ ଆକାର ଅଗମ୍ୟ ମନର
ରବି, ଶଶି ତାରା ଆଦି ଯାହାଙ୍କ ବିଧାନ,
ମନେ ରଖି ଦେବୁ ନିତ୍ୟ ସେ ପାଦରେ ଧ୍ୟାନ ।୧୪।

ଆଳସ୍ୟ ଅଟଇ ବାପ୍ପା ମନୁଷ୍ୟର ଅରି,
ବିନାଶେ କରମ ସଦା ଥାଆ ହେତୁ କରି ।
ଆଳସ୍ୟ ପାଶେ ନ ଆସେ କାର୍ଯ୍ୟେଥିଲେ ମନ,
ସଦା କାର୍ଯ୍ୟେ ରତ ହୁଅ, ଏ ଶିଷ୍ଟ ବଚନ ।୧୫।

ଅରୁଣ ଉଦୟୁ ଆଗୁଁ ତେଜିବୁ ଶୟନ,
ପବିତ୍ର ! ପବିତ୍ର ମନେ ବିଭୁ କର ଧ୍ୟାନ
ଧୋଇବୁ ନିର୍ମଳ ଜଳେ ଭଲେ ମୁଖ ଦନ୍ତ—
ମନେରଖି ନିତ୍ୟବିଧି, ଏ ପଣ୍ଡିତ ମତ ।୧୬।

ଆହାର କରିବୁ ବାବୁ ଯାହା ଥିବ ଘରେ,
ସୁସ୍ଥିର ମନେ ପଢ଼ିବୁ ବସି ଏକାନ୍ତରେ
ଏ ବୟସେ ଭଲ ଶିକ୍ଷା ନ ପାଇବୁ ଯେବେ,
ମନେରଖ ତୋ ଜୀବନ ଅକାରଣ ହେବ ।୧୭।

ଶିକ୍ଷାହୀନ ନର ହୁଏ ପଶୁ ମଧ୍ୟେ ଗଣା.
କିସ୍ୱାଦ ତହୁଁ ଯେସନେ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଅଲଣା

କଲେଜ଼ା ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ଧନ, ବସନ ଭୂଷଣ,
ବିଦ୍ୟା ନ ଥିଲେ ବାବୁରେ ସବୁ ଅକାରଣ ।୧୮।

ଶିଶୁର ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ଘରେ,
ନିର୍ଭର କରେ ତରୁଣ ମାତା ବ୍ୟବହାରେ,
ଯେ ଘର ଘରଣୀ ବାବୁ ନୁହନ୍ତ ଚେତାଳ
ସେ ଘର ପିଲାଏ ଖୋଜୁଥାନ୍ତି ବଥା ଆଳ ।୧୯।

ସବୁ ସିନା ସରଯାଏ ବିଦ୍ୟା ନସରଇ
ବିତରଣ କରୁଥିଲେ ଅଧିକେ ବଢ଼ଇ ।
ବିଦ୍ୟାଧନ ଅରଜନେ ନ ହେବୁ ବିମୁଖ,
ନହେବ ବାବୁରେ ତହିଁ ଜୀବନର ସୁଖ ।୨୦।

କାହିବ ନ ପଢ଼ି କେତେ ଗ୍ରନ୍ଥ ଥିଲେ ଘରେ,
ପରହାତେ ଥିବା ଧନ ନ ଆସେ କାମରେ ।
ଏ ଦୁଇ ଉପରେ କେବେ ନ କର ନିର୍ଭର,
ଅଟଇ ଏ ଉପଦେଶ ବିଜ୍ଞ ଋଷିଙ୍କର ।୨୧।

ପଢ଼ିବୁ, ପଢ଼ିବା ବେଳେ ଖେଳବେଳେ ଖେଳ,
ଶିକ୍ଷାଦେବୁ ଶିଶୁଗଣେ ଯେବେ ହେବ ବେଳ ।
ଉନ୍ନତି ହୁଅଇ ଦେଶ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଚାରଣେ
ନଷ୍ଟ ନ କର ସମୟ ବାବୁ ଅକାରଣେ ।୨୨।

ବହୁ ଖାଇ ଚନ୍ଦ୍ର ବାବୁ କହୁଥିଲୁ କଥା,
ଯା କହୁବୁ କରିବୁ ତା ଯତନେ ସର୍ବଥା ।
ନ ଥାଏ ଶୃଙ୍ଖଳା ଯାର କରମେ ବଚନେ,
ଅବିଶ୍ୱାସୀ ବୋଲି ତାକୁ କହୁଥାନ୍ତି ଜନେ ।୨୩।

ବ୍ୟାୟାମ ଅଟଇ ବାବୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଧାୟକ,
ଅଟେ ପୁଣି ତାହା ଚିତ୍ତ ସଂତୁଷ୍ଟି କାରକ ।
ନିୟମିତେ ବାବୁ ଯେଏ କରୁତ ବ୍ୟାୟାମ
ରୋଗୀ ତାଲିକାରୁ ତାର କଟିଯାଏ ନାମ ।୨୪।

ଯତନେ ଲୁଗାପଟା ବାବୁ ରଖିବୁ ନିର୍ମଳ,
ଜାଣିଥା ଏ ନୀତି ଅଟେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସଂବଳ ।
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟହୀନ ଯେଏ ତା'ର ଜୀବନ ଅସାର,
ନ ପାରେ ସେ କରି କିଛି କାର ଉପକାର ।୨୫।

କଦାପି ନହୁଅ ମନ୍ଦ ପୁରିଷ ରୋଧକ,
ଆଚରିବୁ ଯଥାକାଳେ ଦୃଢ଼ ମନେ ରଖ ।
ଅନ୍ୟଥା ଭୋଗିବୁ ରୋଗ ବଢ଼ିବ କଷଣ,
ଚିର ରୋଗୀ ଯେଏ ତାର ଜନ୍ମ ଅକାରଣ ।୨୬।

ସକାଳେ ସଂଧ୍ୟାରେ ସ୍ନାନ କଲେ ଦୁଇଥର,
ନିର୍ମଳ ହୁଅଇ ଧନ ! ବାହାର ଭିତର ।

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ହୁଅଇ ଚିତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକଲେ ମନ,
ପାଳିବୁ ଯତନେ ବାବୁ ଏ ହିତ ବଚନ ।୨୭।

ମଉନେ ବସି ବାବୁରେ କରିବ ଆହାର,
ଖାଦ୍ୟ ମଝିରେ ନକର ଜଳ ବ୍ୟବହାର ।
ଭୋଜନ ଶେଷେ ଯଥେଷ୍ଟ ପାଣି ପିଅ ନାହିଁ,
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେବ ବୁଧେ କହିଛନ୍ତି ଜାଣି ।୨୮।

ପଚା ସଢ଼ା ବାସି ଖାଦ୍ୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ନାଶକର,
ସଦ୍ୟରନ୍ଧା ଖାଦ୍ୟ ବାବୁ ଅଟେ ରୁଚିକର ।
ଭୋଜନେ କଦଳୀପତ୍ର ଅଟେ ପ୍ରଶଂସିତ,
ମିଳେ ଯଦି ବ୍ୟବହାରେ ଆଣିବା ଉଚିତ ।୨୯।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅନୁକୂଳ ଶସ୍ୟ ହେଲେ ପୁରାତନ
ରୁଚିକର ଯେଣୁ ତାହା ନୁହଇ ନୂତନ ।
ଛ ମାସ ନିମନ୍ତେ ଶସ୍ୟ ସାଇତିବୁ ଘରେ,
ଅଧିକ ଥିଲେ ବିକ୍ରୟ କରି ଦେବୁ ପରେ ।୩୦।

ମଶା ମାଛିଏ ଅଟନ୍ତି ସବୁ ରୋଗ ଘର,
ମଶାବାରଣ ଶଯ୍ୟନେ କର ବ୍ୟବହାର ।
ନଳା, ପାଇଖାନା ସଫା ରହିଥିବ ଯେବେ,
ନ ବସିବେ ମାଛି ରୋଗ ନ ଆସିବ କେବେ ।୩୧।

ବ୍ୟବହାର ଯୋଗ୍ୟ ପାନ ମୁଖ ଶୁଦ୍ଧି ପାଇଁ,
ମାତ୍ର ଚହାଁ ଧୂଆଁ ପତ୍ର ଯୋଡ଼ା ହେବ ନାହିଁ ।
ବିଷ ଅଛି ଧୂଆଁ ପତ୍ରେ ରଖିବୁ ମନରେ,
ଅଜାଣତେ ଶକ୍ତି କ୍ଷୟ କରେ ତା କ୍ରମରେ ।୩୨।

ଦକ୍ଷିଣ ମୁଖରେ କେବେ ନକର ଆହାର,
ଶୟନ କାଳେ ଉତ୍ତରେ ନ ରଖିବୁ ଶିର
ପୂର୍ବମୁଖ ହୋଇ ଦାନ୍ତ ନଘଷିବୁ କେବେ,
ଗୁରୁତର ନୁହେ, ଭଲ ପାଳିପାରୁ ଯେବେ ।୩୩।

ପୋଷାକ ନିମନ୍ତେ କେବେ ନ କରିବୁ ଅଳି,
ଯା ପାଇବୁ ମଣିବୁଟିର ତାହା ତୋହ ଭଳି ।
ବେଶ ଭଲ ହେଲେ ମିଲି ନପାଏ ଆଦର,
ଆଦର ସର୍ବଦା ସର୍ବ ସ୍ଥାନେ ସୁଗୁଣର ।୩୪।

ସତ ଠାରୁ ବଡ଼ ହୋଇ ନାହିଁ ଆଉ କିଛି,
ମିଥ୍ୟା ବାଦୀକୁ ସରବେ କରନ୍ତି ଛିଛି ।
ସତ୍ୟେ ଆଦରିଲେ ମିଳେ ବିପଦର ପାର,
ମନେ ରଖ ମିତ୍ରବରେ! ସତ୍ୟ ଏକା ସାର ।୩୫।

ସତ୍ୟ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଗଲେ ବନ,
ନିର୍ଭୟେ ଦେଲା ଜୀବନ କର୍ଣ୍ଣର ନନ୍ଦନ ।

ସତ୍ୟେ ରବି ଶଶୀ ବାବୁ ହୋନ୍ତି ଆଲୋକାର,
ସତ୍ୟେ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଲାଭ, ଏକଥା ନିଶ୍ଚିତ ।୩୬।

ସତ୍ୟେ ଆଶ୍ରା କରି ଗାନ୍ଧି ଜଗତେ ଅମର
ବୁଝିବୁ ଏଥିରୁ ବାବୁ ମହିମା ସତ୍ୟର ।
ତିଳେ ତୁ ସତ୍ୟ ପଥରୁ ନୋହିଲେ ବିଚ୍ୟୁତ,
ସବୁବେଳେ ବିପଦରୁ ତାରିବେ ଅଚ୍ୟୁତ ।୩୭।

ହିଂସା ଦ୍ୱେଷ ଆସେ ସଦଭାବ ଗଲେ ନାଶ,
ଗୁଣିଗଣ ସହକାରେ ସତ୍ୟର ପ୍ରକାଶ ।
ଲୋପ ହୋଇଥାଏ ହିଂସା ତାକୁ ସତ୍ୟ ଭଜିଲେ,
ସତ୍ୟର ମହିମା ଯାଏ ନୁହେଁ କାଳେ କାଳେ ।୩୮।

ନ୍ୟାୟରେ କହିବ ସତ ଏ ଶିକ୍ଷା ବଚନ,
ସତ୍ୟ କହିବାକୁ କେବେ ନ ଡର ନନ୍ଦନ ।
ପକ୍ଷଧର ହୋଇ ଲୋକ ନ୍ୟାୟାନ୍ୟାୟ କରେ,
ଅବଶ୍ୟ ତାହାର ନିନ୍ଦା ହୁଅଇ ଲୋକରେ ।୩୯।

ଧରମରେ ସାର ବାବୁ ପର ଉପକାର,
ଧନ୍ୟ ସେହି, ପରପାଇଁ କାନ୍ଦେ ଯା ଅନ୍ତର ।
ପର ପାଇଁ ବାବୁ ଯାର ନ କାନ୍ଦେ ପରାଣ,
ଜପ, ତପ, ଦାନ, ଧ୍ୟାନ ତାର ଅକାରଣ ।୪୦।

ଟେକାଏ ଫିଙ୍ଗିଲେ ନଷ୍ଟ ବାଳକ ମଥର,
ମନେ ରଖ ବାବୁ ଏହୁ ନୀତି ଜଗତର ।
କାଯ୍ୟ ମନ ବଚନରେ ପର ଅପକାର.
ନ କଲେ ନଥିବ କେବେ ଭୟ ଅପଦର ।୪୧।

ପର ନିନ୍ଦା ନ କରିବ ନ ଦେଖିବ ଦୋଷ,
ଗୁଣ ଥିଲେ କର ଶିକ୍ଷା ବଢ଼ିବ ପୌରୁଷ ।
ଯେହ୍ନେ ସବୁବେଳେ ପର ଛିଦ୍ର ବସେ ବାଢ଼,
ଜାଣିଥା ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟେ ସେ ଅଟେ ଅଗାଡ଼ି ।୪୨।

ଗୃହସ୍ଥ ଆଶ୍ରମ ଗୃଣ ଆଶ୍ରମରେ ସାର,
ଲଭେ ଦେଶ ଦଶ ଏଥୁ ବହୁ ଉପକାର ।
ବିଶେଷ ଆସକ୍ତ କିନ୍ତୁ ନ ରଖିବ ତହିଁ,
ଜାଣିଥା ତା' ଘଟିଲେ ପରେ ନିନ୍ଦା ଉପୁଜଇ ।୪୩।

ମନେ ନପକାଅ କେବେ କାର ଅପକାର,
ପାଶୋରି ନ ଦେବୁ କିନ୍ତୁ ପର ଉପକାର ।
ବଡ଼ ଲୋକ ହେବୁ ସବେ ସମ ମଣୁ ଯେବେ।
ଲଭିବୁ ସୁଖ୍ୟାତି ନିନ୍ଦା କେହି ନ କରବେ ।୪୪।

ଜନନୀ ଜନମ ଭୂଇଁ ଭଲେ ରଖ ମନେ,
ବିଶ୍ୱାସ ନ ଯିବୁ କେବେ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ଜନେ ।

ଦେଶ ହିତେ ଜୀବନ ଯୋଗ ହୁଏ ଯାହାର,
ଧନ୍ୟ ସେ, ଧନ୍ୟ ଏ ଭବେ ଜନମ ତାହାର ।୪୫।

ଦେଶ ଶତ୍ରୁକୁ ମଣିବୁ ନିଜ ଅରି ସମ,
ନ ମାଡ଼ିବୁ ପାଖ ତାର କର ଦୃଢ଼ପଣ ।
ଦେଶ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ବାବୁ ଲୋଡ଼ା ହେବ ଯେବେ,
ଧନ ଜନ ଦାନେ ଲୋଭ ନ କରିବୁ କେବେ ।୪୬।

ଘରେ ସୁନା ଥାଉଥିଲେ କାର୍ଯ୍ୟ କାଛି ନାହିଁ,
ସୁନା ଦରଶନେ କ୍ଷୁଧା ନଯାଏ ପଳାଇ ।
ବିଚାରିବୁ ବାବୁ ତାହା ସଂକଟର ଘର,
ଖଟାଅ ତହିଁରେ, ଯହିଁ କଲ୍ୟାଣ ଦେଶର ।୪୭।

ସମୃଦ୍ଧ ହୁଅଇ ଦେଶ ପରିଶ୍ରମ ବଳେ,
ପରିଶ୍ରମ ବଶୁ ଧରା ଉରେ ଶସ୍ୟ ଫଳେ ।
ଅଧିକ ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଲେ ସଂଭବ,
ଜଗତେ ବଢ଼ିବ ତୋର ଦେଶ ଗଉରବ ।୪୮।

ପବିତ୍ର ଭାରତ ବର୍ଷ ତୋ ଜନମ ଭୂଇଁ,
ତୋ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରକ୍ଷାକର ଭାବୁ ତାହା ପାଇଁ ।
ମା ଗୌରବ ରକ୍ଷାଲାଗି ଶିର ଗଲେ ଯାଉ,
ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଜନ୍ମଭୂମି ଟେକ ରହିଥାଉ ।୪୯।

ତୋତ ନରଖିବୁ ଟଙ୍କା ସୁନାରେ ଜୁମର,
ସଞ୍ଚୟ ନିମନ୍ତେ ନିରାପଦ ଗଚ୍ଛାଘର (ବ୍ୟାଙ୍କ) ।
ପୋତା ଧନ ମଲୁ ପରେ ମାଟିରେ ରହଇ,
କାହାର ଲୋଡ଼ାରେ ବାବୁ କେବେ ନ ଆସଇ ।୫୦।

ସରବେ ଅଟନ୍ତି ଏକ ଈଶ୍ୱର ସନ୍ତାନ,
ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବାବୁ ନାହିଁ ବଡ଼ ସାନ ।
ମାନବ ସମାଜେ ଦେଖେ ଯେଉଁ ଭେଦ ଭାବେ,
ଶମ୍ଭୁ ଅଭିଶାପ ଲଭି ପଡ଼ିବ ସେ ଅଭାବେ ।୫୧।

କରିବ, କରାଉ ଥିବ ଚିନ୍ତା ଦେଶ ହିତ,
ପଢ଼ିବ, ପଢ଼ାଉଥିବ ହେଲେ ସେ କହିଁତ ।
ଉପାର୍ଜନ, ସ୍ୱଳ୍ପ ଅଂଶ ଦେଶପାଇଁ ଦାନ,
ଷଟକର୍ମ ତୁମେ ବେଦେ ହୋଇଛି ବର୍ଣ୍ଣନ ।୫୨।

ଶାସକ ପଣରେ ବାବୁ ଲୋଡ଼ା ହେବୁ ଯେବେ,
ନ ମାତିବୁ ପ୍ରୀତି ପ୍ରୀତି ତୋଷଣରେ କେବେ ।
ଲୋକଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ଯାହା କରିବୁ ଗ୍ରହଣ,
ଅନ୍ୟଥା କହିବେ ଲୋକେ ତୋତେ ଦୁରାଚାରୀ ।୫୩।

ଅଛନ୍ତି ଜଗତେ ବାକ୍ୟ-ବୀର କର୍ମ-ବୀର,
ରହିଛି ସଦା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲୋକେ ଦ୍ୱିତୀୟର ।

କହ କିବା ଲାଭ ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ମନ,
କହ ନ ହେଲେ କି କେବେ ମିଳିବ ସମ୍ମାନ ? ।୫୪।

ଅନ୍ୟ ମନେ କଷ୍ଟ ଦେଇ ନ ଆଣିବୁ ଧନ,
ନୁହେ ତୋର ଯାହା ତହିଁ କିବା ପ୍ରୟୋଜନ ।
ସେପରି ଧନରେ କେବେ ନୁହେ ଉପକାର,
ଜାଣିଥା ବାବୁରେ ପରେ ନିନ୍ଦା ହୁଏ ସାର ।୫୫।

ନ ପାଆନ୍ତୁ କଷ୍ଟ କାହୁ କେହି ତୋ କରମେ,
ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କର ସଭିଙ୍କି ସୁମିଷ୍ଟ ବଚନେ ।
ନ ବସିବୁ ରଷି କେବେ କରି ଅଭିମାନ,
ମାନିବୁ ସର୍ବଦା ଗୁରୁଜନଙ୍କ ବଚନ ।୫୬।

ଯତ୍ନ କଲେ ରତ୍ନ ମିଳେ ଶୁଣିଛୁ ଏ କଥା,
ଦେଶ ଦଶ ହିତେ କର ପ୍ରଯତ୍ନ ସର୍ବଥା ।
ଲଭିବୁ ଆତ୍ମ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ବୁଦ୍ଧି ହେବ ସ୍ଥିର,
ଇହପରେ କୀର୍ତ୍ତି ତୋର ହୋଇବ ସୁଚିର ।୫୭।

ଜନମ ଲଭଇ ନର ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍ଗେ ଧରି,
ରହିଛି ମରଣ ତାଇ ସମ ଅନୁସରି ।
ଝାମ୍ପି ନେବ କେଉଁବ କାହେ ନୁହଇ ଗୋଚର,
ଦୀର୍ଘସୂତ୍ରୀ ନ ହୁଅଇ ତେଣୁ ବଙ୍କନର ।୫୮।

ନଇ ଲଙ୍ଘି ସମ ମଣି ଅନ୍ୟ ଶିଶୁଗଣେ,
ବିମୁଖ ନ ହେବ ବାବୁ ତୋ ଉପରେ ଜଣେ ।
ଯାହା ହେବୁ ଯେତେ ତାଙ୍କ ବିପଦେ ଆପଦେ,
ଦୋଷରେ ନିନ୍ଦା କରି କିଏ ନ କହିବେ ପଦେ ।୫୯।

ନାମ, ବପୁ, ବାକ, ବସ୍ତ୍ର, ବିଭବ ଏ ପାଞ୍ଚ,
ସମାନ ଥିଲେ ସମସ୍ତେ ନ ଆସିବ ଆଞ୍ଚ ।
ଲଭିବୁ ଗୌରବ ଧର୍ମ ହେବୁ ଯଶ ଧନେ,
ଖୋଜିଲେ ପାଇବୁ ନାହିଁ ତୋ ନିନ୍ଦୁକ ଜଣେ ।୬୦।

ଫୁଲ ଫୁଟି ଝୁଣ୍ଡ ରେ ବାସେ ମନହୁଏ ମୋହ,
ଶିମୁଳୀ ପାଦପେ କେବେ ନ ପଶୁରେ କେହ ।
ମନେରଖ ସବୁଠାରେ ନିନ୍ଦା ଅଗୁଣର,
ସବୁ ଦେଶେ, ସବୁ କାଳେ ଗୁଣର ଆଦର ।୬୧।

ନ କହିବୁ ଊଚେ ନ କରିବୁ ଅଟ୍ଟହାସ,
ନ ମିଳେ କଦାପି ବାବୁ ତହିଁରୁ ପୌରୁଷ ।
ମନେରଖ ଗୁରୁଜନେ ନ କରିବୁ ଥଟ୍ଟା,
ପାପରେ ଗଣା ତା ତହୁଁ ଥୁଆ ହଟହଟା ।୬୨।

ଅବରଣେ ମଧ୍ୟ ପାନ୍ଥ ନ ହେବୁ କୁମର,
ଯେଥିରୁ ନିନ୍ଦା କେବଳ ହୋଇଥାଏ ସାର ।

ଅଯାଚତେ ମତାମତ ଦଏ ଯେଉଁ ନର,
ଅବିବେକୀ ବୋଲି ତାକୁ କହଇ ସଂସାର ।୭୩।

କିଏ ଶତ୍ରୁ କିଏ ମିତ୍ର ନ ଯାଏରେ ଜଣା,
ଜାଣିବୁ ଅରେ ତୁ କଲେ ଭଲେ ବିଚାରଣା ।
ମିଳେ କପଟେ ଉତ୍ତମ ମିତ୍ର ପରିଚୟ,
ପ୍ରାଣ ଧନମଧ୍ୟେ ହୋଇଥାଏ ସେ ସହାୟ ।୭୪।

ସେମାନ ସଙ୍ଗୀକୁ ବାବୁ ପାଖୁ ନ ଛାଡ଼ିବୁ,
ଛାଡ଼ିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଧର୍ମେ ଦୋରେହା ହୋଇବୁ ।
ସୁଭାଗ୍ୟେ ଉତ୍ତମ ସଙ୍ଗୀ ହୋଇଥାଏ ଲାଭ,
ତା ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ତୋର ନ ହେଉ ଅଭାବ ।୭୫।

ତୋମନ କଥାରେ ରତ ଥିଲେ ଦୁଷ୍ଟଜଣ,
ନ ଯିବୁ ସେଠାକୁ ମନେ ରଖିବୁ ନନ୍ଦନ ।
ଗଲେ ମାନହାନୀ ହେବ ଏକଥା ନିଶ୍ଚୟ,
ଶେଷେ ଉପୁଜଇ ତହୁଁ ଭୀଷଣ କଳହ ।୭୬।

ସଭିଙ୍କୁ ତୋଷିବୁ ବାବୁ ବିନମ୍ର ବଚନେ,
ନ ଧରି କଦାପି କ୍ରୋଧ ହୃଦମଧ୍ୟେ ସ ନେ ।
ଧର୍ମ ଧ୍ୱଂସ କରେ କ୍ରୋଧ, ଦୃଢ଼େ ହୃଦେ ଧର,
ସର୍ବଦା ଅଟଇ ତାହା କଳଙ୍କର ଘର ।୭୭।

ତୋ ପ୍ରଶଂସା କାଢ଼େ ଯଦ କେହ୍ନ ଅଯାଚତେ,
ଜାଣିବୁ ତା ଆଗମନ ଠକିବାକୁ ତୋତେ ।
ମଧୁର ହେଲେ ହେଁ କଥା ନ ଶୁଣିବୁ ତାର,
ସେପରି ଲୋକଙ୍କୁ ଦୂରୁଁ କରିବୁ ଜୁହାର ।୭।

ନ କହିବୁ କେବେ ବାବୁ ଲଗା ଯୋଡ଼ା କଥା,
ଘରେ, ପୁରେ କଳି ତହୁଁ ଉପୁଜେ ସର୍ବଥା ।
ବିବେକୀ ସେ ତା ବଚନ ଅଟଇ ସଂଯତ,
ମଦନ ! ପାଳିବୁ ମନେ ରଖି ଏଇବ୍ରତ ।୮।

କଦାପି ଅତିଥି ଯେବେ ପ୍ରବେଶିବେ ଘରେ,
ପିଢ଼ା ପାଣି ଆଣିଦେବୁ ତାହାଙ୍କୁ ଆଦରେ ।
ବିନୟେ ନମିବୁ କହି କୋମଳ ବଚନ,
ମନେରଖ ବାବୁ ଏହା ଗୃହସ୍ଥ ବିଧାନ ।୧୦।

କୁହୁଁ ବେଙ୍ଗ ସମ ବାବୁ ନ ବସିବୁ ଘରେ,
ପରିଜ୍ଞାନ ହୁଏ ବୃଦ୍ଧି ଦେଶ ଭ୍ରମଣରେ ।
ବଢ଼ଇ ସାହସ, ଦୂର ହୋଇଯାଏ ଭୟ,
ମନେରଖ ବାବୁ ଏହା ଅଟଇ ନିଶ୍ଚୟ ।୧୧।

ଅଳପ ଅଳପ କରି ଉଇ ରଚେ ତାର ଘର,
ଅସଂଖ୍ୟ ଜଳ ବିନ୍ଦୁର ଘର ଏ ସାଗର ।

ଅଳସ ହେଲେ ହେଁ କିଛି କରିବୁ ସଞ୍ଚୟ,
ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟ ଭାବୁ ଆସିବ ନିଶ୍ଚୟ ।୭୨।
ସତସଙ୍ଗ ଜା ଲ କାଟଳ ହୁଏ ପ୍ରଶଂସିତ ।
ମନେ ରଖିବୁ କୁସଙ୍ଗ ନୁହେ କେବେ ହିତ ।
ଦୁଷ୍ଟ ପିଲା ସଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗ ନହେବୁ କୁମର,
ସବୁବେଳେ ବାବୁ ତାହା ବିପଦର ଘର ।୭୩।
ଯତ୍ନ କଲେ ରତ୍ନ ମିଳେ ଯାହାଗଲେ ଯାଉ,
ଚରିତ୍ର ହଜିଲେ ଥରେ ନ ମିଳଇ ଆଉ ।
ଲଭଇ ଚରିତ୍ରବନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଆଲିଙ୍ଗନ,
ମନେ ରଖି ଥିବୁ ଏହା ପଣ୍ଡିତ ବଚନ ।୭୪।
ଛେଳି, ଗଧ ପାଦ ଧୂଳି ମାର୍ଜନାର ରଜ,
ଦେହରେ ବାଜିଲେ ଲୁପ୍ତ ହୁଏ ତେଜ ଓଜ ।
ଗୋ-ଧୂଳି ପଡ଼ିଲେ ଅଙ୍ଗେ ଋଷ୍ଟ ଯାଏ ନାଶ,
ମିଥ୍ୟା ନୁହେ ମନେ ଏହା ରଖିବୁ ଅବଶ୍ୟ ।୭୫।
ଶୁଣିଛୁ ପୁରାଣେ ବାବୁ ଚୋରାଙ୍କର ଚେର,
ସତସଙ୍ଗ ବଶୁ ହେଲେ ଋଷି କୁଳ ବର ।
ସାଧୁ ସଙ୍ଗରୁ ଅଧିକ ନାହିଁ କିଛି ଭବେ,
ପାଳିବୁ ଏହା ମନ୍ତ୍ର ନ ମାଗୋର ଲବେ ।୭୬।
ଧନେ କବା କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଣି ଅଟଇ ମହତ,
ଗୁଣିଙ୍କି ଜନଙ୍କୁ ସଦା ଲୋଡ଼େ ଏ ଜଗତ ।

ବେଶରେ କି ପ୍ରୟୋଜନ ଗୁଣନାହିଁ ଯାର,
ଧିକ୍ ତା ଜନନୀ ଧିକ୍ ଜନମ ତାହାର ।୭୭।
ଋଣ ନଥିବା ମାନବ କୋଟିକେ ଗୋଟିଏ,
ବହୁତ ଗୁଣରେ ଅଳ୍ପ ଋଣ ଲୁଚିଯାଏ ।
ଗୁଣ ଭଲ ହୁଏ ଗୁଣୀଗଣ ସଂସର୍ଗରେ,
ପବିତ୍ର ହବେ ପବିତ୍ର ! ରଖିବୁ ମନରେ ।୭୮।
ଘରଛିଦ୍ର ପର ଆଗେ ନ କହିବୁ କେବେ,
ସାର ମାତ୍ର ଅପମାନ ହୁଏ ତହିଁ ତେବେ ।
ନ କହିବୁ କାରେ ପରମାଣ ସଞ୍ଚୟର,
କହିଲେ ଆପଦ ଥୁଆ ଜାଣିଥା କୁମର ।୭୯।
ଅକର୍ମଣ୍ୟ ଜନେ ଦାନ କରିବା ବିହିତ,
କର୍ମ କୁଣ୍ଠେ ଦାନ ଦେବା କେବେ ନୁହେ ହିତ ।
ଯା ଦେବୁ ତା ଗୁପ୍ତେ ଦେବୁ ନଜାଣିବେ କେହି,
କି ଲଭ ସେଥିରୁ ନିଜେ ନିଜ ଠେକ କହି ।୮୦।
ପ୍ରକାଶ ପାଇଲେ ମନ୍ତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟେ ନ ଆସଇ,
ପାଇଥିଲେ ଅପମାନ ନକହିବୁ କାହିଁ ।
ଶତମୁଖ ହୋଇ ପରେ ହୁଏ କ୍ଲେଶକର,
ଦୃଢ଼ ଏ ନିୟମ ଭଲେ ପାଳିବୁ କୁମର ।୮୧।
କେବେ କେବେ ଆସେ ସୁଖ କେବେ ଅବା ଦୁଃଖ,
ଭୋଗିବାରେ ତାହା କେବେ ନହେବ ବିମୁଖ ।

ସୁଖରେ ନୋହିବ ଭୋଳ ଦୁଃଖରେ ନ ଡର,
ମନେ ରଖ ଏହି ନୀତି ଅଟେ ପଣ୍ଡ ତର ।୮୨।
କି ଲୋଡ଼ା ଏକରୁ ବେଶୀ କୁମାରୀ କୁମରେ,
କଷଣ ଲଭେ ଜନକ ସୁଶିକ୍ଷା ଦାନରେ ।
ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ଯେବେ ହେବେ ଅଶିକ୍ଷିତ,
ଅନୁତାପାନଳେ ପିତା ହୁଅନ୍ତି ତାପିତ ।୮୩।
ଜଳ ଭୂମି ବାତ ବନ କିରଣ ପଥର,
ଏ ସବୁରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ ଅଧିକାର ।
ବିଭୁଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏହା ପ୍ରାଣୀଙ୍କ କଲ୍ୟାଣେ,
ଅଧିକାରେ କାହିଁ ବେଶୀ ରଖିଥିବ ଜଣେ ।୮୪।
ରହନ୍ତୁ ଯେଉଁ ନିୟମ ଗମନା ଗମନେ,
ମନେରଖି ସହରେ ତା ପାଳିବୁ ଯତନେ ।
ବାମେ ଯିବୁ, ଶୃଙ୍ଗାଟକେ ଦେଲେ ତୁ ନଜର,
ନ ଘଟିବ ଦୁର୍ଘଟଣା କେବେରେ କୁମର ।୮୫।
ବାଟେ ଗୁଲୁ ଗୁଲୁ କେବେ ନକର ଆହାର,
ନ ଗାଇବୁ ଗୀତ ତାହା ଲୋକେ ଅସୁନ୍ଦର ।
ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ କେବେ ନ ପଢ଼ିବୁ ମାଠ,
ଆଗେ ନରହି କୁଠାରେ କାଟୁଥିଲେ କାଠ ।୮୬।
ଏକା ହୋଇ କେବେ ନଈ ପାରି ହେବୁ ନାହିଁ,
ବନପଥେ ଏକା ଯିବା କେବେ ନ ଯୋଗାଇ ।

ନ ମିଳୁ ଏକାକୀ ମହିଁ ନାହିଁ ପରିଚୟ,
କେବେ କେବେ ଘଟିଥାଏ ଆପଦ ନିଶ୍ଚୟ ।୮୭।

ଦୁଷ୍କରିନ୍ ତାକୁ ଜାଏ ଥିଲେ ତୋ ନଜରେ,
ଛଣ୍ଡାଇବୁ ମନ୍ଦଗୁଣ ବୁଝାଇ ତାହାରେ ।
ଦୋଷ ଧରାଗଲେ ତାର ସାହା ହେବୁ ନାହିଁ,
ଏ ନୀତି ପାଳିବୁ ଦୋଷୀ-ସ୍ୱକଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ।୮୮।

ସାମାନ୍ୟ ଅଙ୍କୁଶ, କିନ୍ତୁ ଗଜେ କରେ ବଶ,
ଲଗୁଡ଼ ଆଘାତେ ଆଣେ ପଶୁଙ୍କୁ ଅବଶ୍ୟ ।
ଦଣ୍ଡ ଭୋଗୀ ସୁଚରିତ୍ର ଯଦି ଲଭେ ଦୋଷୀ,
ତା ଉଦ୍ଧାରେ ବାବୁ କେବେ ନୋହିବୁ ଆଳସୀ ।୮୯।

ଚାକର ରଖିବା ଆଗୁଁ ଜାଣିଥା କୁମର,
ଗୋପନେ ସନ୍ଧାନ ନେବୁ ଗୁଣ ଦୁର୍ଗୁଣର ।
ଭୃତ୍ୟମାନେ ଘର ଭାର କଦାପି ନଦେବୁ,
ଅନ୍ୟଥା ପଛରେ ଅନୁତାପେ ଘାରିହେବୁ ।୯୦।

ଆଉସବୁ ନୂଆ କଲେ ଦିଶିବ ସୁନ୍ଦର,
ନ କାଢ଼ିବୁ ଘରୁ କେବେ ପୁରୁଣା ଚାକର ।
ଛଳେ ତାହା ପରଛିଦ୍ର ପଦାରେ ରଟିବ,
ମନ ଜାଣି ନୂଆ ଭୃତ୍ୟ ସେବା ନ କରିବ ।୯୧।

ପତ୍ନ ପାଇ ତା ଉତ୍ତର ନ ଦିଏ ଯେ ଗର୍ବେ,
ବାର୍ତ୍ତ୍ତା ବୁଢ଼ା ବୋଲି ତାକୁ ବୋଲନ୍ତି ସରବେ ।
ଦେଇ ପତ୍ନ ନପାଇଲେ ଉତ୍ତର୍ ତା ଦିନ୍ତ,
କି ଭାବ ଆସେ ତୋ ହୃଦେ କର ତୁ ବିଚାର ।୧୨।
ସୁଲକ୍ଷଣୀ ନାରୀ ଯୋଗୁଁ ସୁନା ହୁଏ ଘର,
ଅଲକ୍ଷଣୀ ନାରୀ ଯାର ସରେ ତା ସଂସାର ।
ଶିକ୍ଷିତା ହୋଇଲେ ନାରୀ ନୁହେ ଅଲକ୍ଷଣୀ.
ନାରୀ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ତେଣୁ ଜାଗ୍ରତ ଧରଣୀ ।୧୩।
ସ୍ୱର୍ଗ ସେହି ଘର ଯହିଁ ନାରୀର ସମ୍ମାନ,
ଉପେକ୍ଷିତା ଯହିଁ ତାକୁ ମଣରେ ଶ୍ମଶାନ ।
ନ ବହିବୁ ଦିନେ ହେଲେ ନାରୀପ୍ରତି ରୋଷ,
ଅନ୍ୟଥା ଉପୁଜେ ତହୁଁ ବାରୁ ଅତି ଦୋଷ ।୧୪।
ନ ପଡ଼ଇ ଜଣା ନାରୀ ରୀତି ସମ୍ପଦରେ,
ମିଳେ କିନ୍ତୁ ପରିଚୟ ବିଭବ ନାଶରେ ।
ଚିନ୍ତା ସେବ୍ୟା ସାବିତ୍ରୀଙ୍କ ସମ ଶ୍ରେଷ୍ଠା ନାରୀ,
ବିତ୍ତ କ୍ଷୟେ ସୁଖେ ପତି ରହନ୍ତି ଆଦରି ।୧୫।
ଚିର ନୁହଇ ଏ ଜୀବ ଦିନେ ନଷ୍ଟ ଯିବ,
ଯଶ ଅପଯଶ କିନ୍ତୁ ଜୀବନ୍ତ ରହିବ ।
ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର, ରାମ, କୃଷ୍ଣ ନାହାନ୍ତି ଜଗତେ,
ହୁଏ ପ୍ରଶଂସିତ ତାଙ୍କ କୀର୍ତ୍ତି ବହୁମତେ ।୧୬।

ଛେଦିଲେ ଭବ ପାଦପ ବୈରାଗ୍ୟ କୁଠାରେ,
ବୈରାଗ୍ୟ ରୂପ ସୁଜ୍ଞାନ ନର ଲଭି କରେ ।
ତଦନ୍ତେ ମୋକ୍ଷପଦ ପ୍ରାପତ ହୁଅଇ,
ଏହି ତତ୍ତ୍ୱ ବଜ୍ର ନାଦେ ବେଦ ଉଚ୍ଚାରଇ ।୯୭।

ନିଜର ଶରୀର ଗଣା ହୁଏ ନରକରେ,
ସରଗ ତାହା, ଆସକ୍ତି ନଥାଏ ଯହିଁରେ ।
ଅହିଂସା ବଳରେ ସେହି ସ୍ୱର୍ଗ ହୁଏ ଲଭ,
ହିଂସ୍ରକ ପକ୍ଷରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଅଟଇ ଦୁର୍ଲଭ ।୯୮।

ଶ୍ରୀମନ୍ତରେ ଲେଖା ସେହି ସଦା ଯେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ,
ଦରିଦ୍ର ସେ, ଥାଏ ଯାର ବହୁ ଲୋଭେ ଇଷ୍ଟ ।
ଉଦ୍ୟମ ହୀନ ହୋଇଲେ ଜୀଇଁ ଥାଉ ମରେ,
ଆଶା ନାହିଁ ଯାର, ସେହି ଅମୃତେ ବିହରେ ।୯୯।

ସଜ୍ଜନ ! ସଜ୍ଜନ ମନେ ବିଭୁପଦେ ଧ୍ୟାୟୀ,
କରିଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦେଶ ଦଶ ହିତ ପାଇଁ ।
ହେବଟି ଦୁଃଖିନୀ ମାତା ଆନନ୍ଦ ବର୍ଦ୍ଧନ,
ଏ ନୀତି ଶତକ ଭଲେ କଲେ ତୁ ପାଳନ ୧୦୦।

ସ୍ୱାଧୀନ ପ୍ରେସ୍, ବ୍ରହ୍ମପୁର